EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 18.1.2016
COM(2016) 3 final

2016/0008 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel elavhõbedat käsitleva valitsustevahelise läbirääkimiskomitee seitsmendal istungil ning Minamata elavhõbedakonventsiooni osaliste konverentsi esimesel istungil seoses konventsiooni artikli 8 lõigetes 8 ja 9 osutatud suuniste esialgse ja järgneva lõpliku vastuvõtmisega.

Seletuskiri

1. ETTEPANEKU TAUST

Euroopa Liit ja selle 26 liikmesriiki on alla kirjutanud Minamata elavhõbedakonventsioonile (edaspidi „konventsioon”),[1] mille üle peeti läbirääkimisi ÜRO Keskkonnaprogrammi egiidi alla ja mis võeti vastu 2013. aasta oktoobris toimunud täievoliliste esindajate konverentsil Kumamotos, Jaapanis[2].

Konventsioon on peamine rahvusvaheline õigusraamistik, mille eesmärk on kaitsta inimeste tervist ja keskkonda elavhõbeda ja elavhõbedaühendite inimtekkeliste heidete (edaspidi „elavhõbedaheited”) õhku, vette ja pinnasesse sattumise eest. See käsitleb elavhõbeda kogu olelusringi alates elavhõbedamaagi kaevandamisest kuni elavhõbedajäätmete kõrvaldamiseni.

Konventsiooni artikliga 8 on nõutud, et osalised ohjaksid ning teostatavuse korral vähendaksid elavhõbedaheiteid õhku, mis on pärit D lisa allikakategooriate loetelupunktallikatest. Konventsiooni artikli 8 lõike 2 alapunkti b kohaselt võib osaline reguleerida ka ainult teatavat osa allikakategooriasse kuuluvatest allikatest, eeldusel et hõlmatud allikad põhjustavad vähemalt 75 protsenti kõnealuse allikakategooria heidetest.

Vastavalt konventsiooni artikli 8 lõikele 4 peavad konventsiooni osalised kõikide „uute allikate”[3] puhul nõudma parima võimaliku tehnika ja parimate keskkonnatavade kasutamist. „Olemasolevate allikate” puhul peavad osalised ohjama elavhõbedaheiteid atmosfääri konventsiooni artikli 8 lõikes 5 loetletud ühe või mitme meetme abil, mis hõlmavad parimat võimalikku tehnikat ja parimaid keskkonnatavasid, kvantifitseeritava eesmärgi seadmist või heite piirnormide kehtestamist. Osalised peavad vastavalt artikli 8 lõikele 7 looma õhku saastavate elavhõbedaheidete registri ja seda pidama allikate puhul, mis on reguleeritud artikliga 8.

Et aidata osapooltel täita kõnealuseid kohustusi, nähakse konventsiooni artikli 8 lõigetega 8 ja 9 ette, et konventsiooniosaliste konverentsil võetakse vastu suunised, milles käsitletakse parimat võimalikku tehnikat ja parimaid keskkonnatavasid, konventsiooniosaliste toetamist artikli 8 lõikes 5 sätestatud meetmete rakendamisel (eriti kvantifitseeritavate eesmärkide ja heite piirnormide kehtestamisel), kriteeriume, mida osalised võivad rakendada vastavalt artikli 8 lõike 2 alapunktile b, ning metoodikat heidete registri ettevalmistamiseks.

Konventsiooni artikli 8 lõikega 10 (2. lause) on täpsustatud, et konventsiooniosalised võtavad neid suuniseid arvesse artikli 8 rakendamisel.

Kõnealuses raamistikus loodi konventsiooni täievoliliste esindajate konverentsil tehniliste ekspertide rühm, kellele anti volitused kui allorganile, kes annab aru valitsustevahelisele läbirääkimiskomiteele ja töötab välja suunisdokumendid, millele on osutatud eespool nimetatud artikli 8 lõigetes 8 ja 9. Konverentsil seatud eesmärgid peavad võimaldama konventsiooniosalistel otsustada esimesel istungil nende küsimuste üle ja edendada tõhusat rahvusvahelist tegevust, et kaitsta inimeste tervist ja keskkonda inimtekkeliste elavhõbedaheidete eest enne konventsiooni jõustumist[4]. Selleks on eksperdirühm koostanud

---

1 Minamata elavhõbedakonventsiooni kinnitatud ärakiri on kättesaadav aadressil: https://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/10/20131010%2011-16%20AM/CTC-XXVII-17.pdf

2 Kakskümmend üks Euroopa Liidu liikmesriiki kirjutas Minamata konventsioonile alla 10. oktoobril 2013, Horvaatia, Küpros, Läti ja Poola 24. septembril 2014 ning Malta 8. oktoobril 2014. Kuigi Eesti ja Portugal ei ole konventsioonile alla kirjutanud, on nad väljendanud oma kavatsust see ratifitseerida.

3 „Uus allikas” – allikas, mille rajamist või olulist muutmist on alustatud vähemalt üks aasta pärast konventsiooni jõustumist asjaomase osalise puhul.

4 UNEP(DTIE)/Hg/CONF/4, Resolutsioon 1, punkt 10

neli suunisdokumenti, mille on ÜRO Keskkonnaprogrammi sekretariaat avaldanud [XX/XX/XXXX],[5] ning need esitatakse esialgseks vastuvõtmiseks valitsustevahelise läbirääkimiskomitee seitsmendal istungil, mis toimub 10.–15. märtsil 2016 Jordaanias, pidades silmas, et nende sisu eeldatavasti ei muudeta esialgse vastuvõtmise ning ametliku ja lõpliku vastuvõtmise vahel konventsiooniosaliste konverentsil.

2. HUVITATUD ISIKUTEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJUHINNANGU TULEMUSED

Tehniliste ekspertide rühm kohtus neli korda ajavahemikus 2014. aasta veebruar kuni 2015. aasta september. Pärast ÜRO Keskkonnaprogrammi avalikku konsultatsiooni suuniste kavandi üle, mis leidis aset 2015. aasta suvel, viimistles töörühm kavandi dokumendid kohe pärast oma neljandat istungit, mis toimus 10.–15. septembril 2015 Stockholmis.

Kuigi EL töötab konventsiooni liidu õigusesse ülevõtmise ja selle ratifitseerimise suunas, on kohustused, mis tulenevad eespool nimetatud artikli 8 lõigetest 4, 5 ja 7, mida täiendab suunisdokumendi artikkel 8, juba kehtestatud mitme ELi õigusaktiga. Eelkõige nõutakse tööstusheiteid käsitleva direktiiviga 2010/75/EL[6], et konventsiooni artikliga 8 hõlmatud käitiste käitajad võtaksid asjakohaseid meetmeid, ennetamaks elavhõbedaheidetest tingitud saaste teket ning kasutaksid selleks parimat võimalikku tehnikat. Seoses kohustusega luua elavhõbedaheite register ja seda pidada ja asjakohast metoodikat, mida on selgitatud kavandatud suunistes, on määrusega (EÜ) nr 166/2006, mis käsitleb Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistrit,[7] kehtestatud selline register.

Seetõttu ei tekitaks suunisdokumentide esialgne vastuvõtmine, millele järgneb nende ametlik vastuvõtmine konventsiooniosaliste konverentsil, ELile täiendavat keskkonnaalast või sotsiaal-majanduslikku mõju. See motiveeriks kolmandaid riike vähendama elavhõbedaheidet õhku, mis põhjustab piiriülest saastust ELis ning saastab ka üleilmset toiduahelat.

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

Arvestades, et ELi õigusaktid on nelja kavandatud suunisdokumendiga kooskõlas, peaks ELi seisukoht valitsustevahelise läbirääkimiskomitee seitsmendal istungil neid dokumente toetama, et tagada nende esialgne vastuvõtmine, mis aitaks kaasa nende võimalikult kiirele rakendamisele ning võimaldaks nende ametlikku ja lõplikku vastuvõtmist konventsiooniosaliste konverentsi esimesel istungil.

4. MÕJU EELARVELE

Käesoleva ettepaneku kohane otsus ei mõjuta liidu eelarvet.

---

5 Täievoliliste esindajate konverentsil volitatud tehniliste ekspertide rühma neli suunisdokumenti, mille on avaldanud ÜRO Keskkonnaprogrammi sekretariaat [XX/XX/XXXX], on kättesaadavad aadressil [...].

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/75/EL, 24. november 2010, tööstusheidete kohta, ELT L 334, 17.12.2010, lk 17.

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 166/2006, 18. jaanuar 2006, mis käsitleb Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri loomist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 91/689/EMÜ ja 96/61/EÜ (ELT L 33, 4.2.2006, lk 1).

2016/0008 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel elavhõbedat käsitleva valitsustevahelise läbirääkimiskomitee seitsmendal istungil ning Minamata elavhõbedakonventsiooni osaliste konverentsi esimesel istungil seoses konventsiooni artikli 8 lõigetes 8 ja 9 osutatud suuniste esialgse ja järgneva lõpliku vastuvõtmisega.

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Liit on kirjutanud alla Minamata elavhõbedakonventsioonile[8] (edaspidi „konventsioon”).

(2) Konventsiooni artikli 8 lõikega 4 kohustatakse lepinguosalisi tagama, et uute punktallikate puhul, mis kuuluvad D lisas loetletud allikakategooriatesse, kasutatakse parimat võimalikku tehnikat ja parimaid keskkonnatavasid, et ohjata ning teostatavuse korral vähendada elavhõbeda ja selle ühendite eraldumist atmosfääri.

(3) Konventsiooni artikli 8 lõikega 5 on ette nähtud, et konventsiooni osalised ohjavad ning teostatavuse korral vähendavad elavhõbedaheiteid õhku, mis on pärit D lisa allikakategooriate loetellu kuuluvatest olemasolevatest punktallikatest, võttes järgmisi meetmeid: parima võimaliku tehnika ja parimate keskkonnatavade kasutamine ja/või kvantifitseeritavate eesmärkide ja/või heite piirnormide kehtestamine ja/või mitme saasteaine kontrolli strateegia ja/või alternatiivsed meetmed.

(4) Konventsiooni artikli 8 lõikes 7 on nõutud, et konventsiooniosalised peavad looma registri elavhõbeda ja selle ühendite heidete kohta atmosfääri ja seda pidama.

(5) Konventsiooni artikli 8 lõikes 8 on sätestatud, et konventsiooniosaliste konverents võtab esimesel koosolekul vastu suunised parima võimaliku tehnika ja parimate keskkonnatavade kohta, võttes arvesse kõiki erinevusi uute ja olemasolevate allikate vahel ning minimeerides terviklikku keskkonnamõju, samuti suunised, mille eesmärk on toetada osalistel artikli 8 lõike 5 kohaste kohustuste täitmist, eriti eesmärkide määratlemist ja heite piirnormide kehtestamist.

(6) Konventsiooni artikli 8 lõikega 9 on ette nähtud, et konventsiooniosaliste konverents võtab võimalikult kiiresti vastu suunised kriteeriumide kohta, mida osalised võivad luua vastavalt artikli 8 lõike 2 alapunktile b, kui nad otsustavad kohaldada elavhõbeda ja selle ühendite õhku saastavate heidete suhtes ohjamismeetmeid ainult selliste

[8] Minamata elavhõbedakonventsiooni kinnitatud ärakiri on kättesaadav aadressil: https://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/10/20131010%2011-16%20AM/CTC-XXVII-17.pdf

punktallikate suhtes, mis on D lisateatava allikakategooria punktallikad, eeldusel et nende heide moodustab vähemalt 75 protsenti kõnealuse allikakategooria heidetest, ning suunised elavhõbeda ja selle ühendite õhku saastavate heidete registri kohta.

(7) Konventsiooni artikli 8 lõike 10 teise lausega on täpsustatud, et konventsiooni osalised võtavad neid suuniseid arvesse artikli 8 asjaomaste sätete rakendamisel. Sellistel suunistel on seega õiguslikud tagajärjed.

(8) Nelja kavandatava suunisdokumendi teksti töötas välja tehniliste ekspertide rühm, mille lõi ja millele andis volitused konventsiooni täievoliliste esindajate konverents vastavalt konverentsi lõppaktile, ning dokumentide teksti avaldas ametlikult ÜRO Keskkonnaprogrammi sekretariaat [XX/XX/XXXX].

(9) Konventsiooni valitsustevaheline läbirääkimiskomitee peaks kavandatud neli suunisdokumenti esialgselt vastu võtma oma seitsmendal istungil, mis toimub 10.–15. märtsil 2016 Jordaanias, ning soodustama nende võimalikult kiiret rakendamist ja võimaldama nende ametlikku vastuvõtmist konventsiooniosaliste konverentsi esimesel istungil.

(10) Liidu õigusaktid, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta[9] ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. jaanuari 2006. aasta määrus, mis käsitleb Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri ning millega muudetakse nõukogu direktiive 91/689/EMÜ ja 96/61/EÜ,[10] on kooskõlas konventsiooni artikliga 8, mida on täiendatud kavandatud suunistega.

(11) Kavandatud suuniseid tuleks seega toetada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liit toetab elavhõbedat käsitleva valitsustevahelise läbirääkimiskomitee seitsmendal istungil Minamata elavhõbedakonventsiooni artikli 8 lõigetes 8 ja 9 osutatud suuniste esialgset vastuvõtmist, nagu need on viimistletud tehniliste ekspertide rühma poolt, keda on selleks volitanud konventsiooni täievoliliste esindajate konverents, ning mille on avaldanud ÜRO Keskkonnaprogrammi sekretariaat [XX/XX/XXXX], et soodustada nende võimalikult kiiret rakendamist ja võimaldada nende lõplikku vastuvõtmist konventsiooniosaliste konverentsi esimesel istungil. Euroopa Liit toetab ka sellele järgnevat lõplikku vastuvõtmist.

Liidu esindajad võivad ilma nõukogu täiendava otsuseta leppida kokku suuniste väiksemad muudatused, mis on kooskõlas liidu õigustikuga.

Artikkel 2

Minamata elavhõbedakonventsiooni osaliste otsus(ed), millega suunised vastu võetakse, avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

[9] ELT L 334, 17.12.2010, lk 17.

[10] Määrus (EÜ) nr 166/2006, mis käsitleb Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri loomist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 91/689/EMÜ ja 96/61/EÜ (ELT L 33, 4.2.2006, lk 1).

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja